„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Георгијевића на главној пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 92. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 14. ЈУНА 1892. ГОДИНА XXVII.

ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ.

ВИДОВ ДАН.

И сад, кад се навршује петсто и трећа година од косовске битке, Србадијо мила, и данас поносом викни:

„На сабљи смо изгубили царство!“

Сваки комад земље, који је Србин изгубио, могао је душманин да прегази, пошто га је Србин крвљу натопио а костима својим закитио, сваки комад земље, који Србин на ново стекао, стекао га сабљом у руци. Витешки паде, витешки се дигну. У добру, у господству и слободи јуначки дух у Србину малаксао није, у ропству, у данима црнога мрака, ишчезао није. У слободи јунак, да слободу одбрани, у ропству див, да слободу поврати. Витешки подлегао је Србин сабљом у руци, витешки се дизао — сабљом у руци.

И сад, кад се навршује петсто и трећа година, од како је на Косову потавнела српска срећа, и сад Србадијо, с надом у будућност у витештво се надај, без витештва није ни јунака, а без јунака нема мученика . . . .

Крвљу мученика народи остварују идејале своје.

Србадијо, и ти имадеш идејал свој!!

За идејал су пали борци на Косову равну, за идејал дизали су се хајдуци од Косова амо. Идејалима је вила задахњивала гусларе груди, гуслар је песмом одушевљавао српска срца. Тиртеји српски буктињама српских идејала соколили су срца покољења косовских јунака и у општем, густом мраку — у тминама ропства и свирепства, кад је бесно Туре газило српску земљу, вијала се светла искра . . . будућности Србинове, вијао се пламен мете његове . . . Искра — пламен . . . нашег идејала!

Опијени идејалима падали су за идејале. Српски идејали тражили су мученике, мученици су их остваривали.

Србадијо . . . Србадијо, опкољена данас новим догмама егоизма и материјализма, Србадијо мила, која гледаш туђе народе, како се у слободи каљају у мору материјалистичких страсти, не заборави на твоје идејале . . . и не питај: који су? За слободу падоше косовски јунаци!

*

Скидајте капе Срби и српски синови и молите се Богу за душе њихове. Петсто и трећа година одмиче, а њиховим гробовима мир и покој се не примиће . . .

Закопане хиљаде српских хероја по равници Косовскога поља, немају мира, покоја немају. Посвећени јесу — али освећени нису!

За крст су пали, за Српство су пали. Бранећи веру и рода слободу, под звекетом оштрих сабаља и дугих копаља јурнуше у густе редове бесних османлија, да само преко њихових лешина поганом ногом некрсти ступе у питоме српске земље, јурнуше српски Ахајци, одушевљени песмом српских тиртеја, окрепљени вером православном, јурнуше див-јунаци, предвођени од Лазара и Богдана, осокољени од српских војвода и великаша, да они спасу крст од некрста, слободу од тирјана.

Јурнуше . . . . борише се и падоше!

И процвили српска земља, запишташе црне љубе, мајке кукавице . . . . а насмеја се Вуче Бранковићу.

И српске лешине поклопише Косово поље равно, а с небеса се спусти анђео господњи венцем у руци и поздрави јунаке-покојнике: посвећени да сте!

Ал' јунаку, ал' Србину, посвете без освете није. Петсто и три године су прошле, да нам оне свете кости леже у земљи Косова равног — и још им српска рука није цвећем закитила гроба, још им крст се над костима није заблистао. Посвећени су, јер су за крст, за Српство пали — али у петстовјечним гробовима лелушкају се кости њихове и као да у глуво поноћно доба ћарлија глас са Косова по ширему Српству и трекором нам вели у име њихово:

Сетите се, на сабљи смо изгубили царство!

*

Ој ви свети косовски јунаци! Је ли вам тешко, је ли вам тешко гледати невоље наше и јаде наше? Презирете ли нас сећајући се неслоге наше . . . . ? Тешко ли вам, кажите нам свете сенке дедова наших, кад гледате међу нама себичњаке, издајице, несретнике, Српства одметнике? Ох, боли то вас косовски јунаци!

Падосте, да одбраните — падосте, да нам примера дате, како се чува, како се Српство брани . . . . И ми се данас сећамо вашега пада, ми скидамо капе, падамо на гробље ваше и плачемо . . . . плачемо, српски јунаци. Тако плакао не би? Још неслога Српством влада!

Још неслога црна развија крила . . . . а ви, ви освећени нисте! На Косову туђа вам се нога шета, још по дивним српским земљама туђи задах нашу децу дави. И прођоше петсто и три године и не питајте: где је Призрен царски град, где су царски двори . . . ? Не питајте, где је Босна — Херцег земља . . . где су Душанова некад царства делови . . . ? Ви падосте, али потомци се не дигоше. Посветисте се, потомци вас не осветише . . . ој, па дивови наши, светитељи наши. Долазимо на гробове ваше и плачемо . . . црвенимо, јер посвећени јесте, освећени нисте!

Мађедонијо! Мађедонијо!

Босно тужна и Херцеговино бедна . . .

* * *

Ој косовски јунаци! Каквим венцем, да вам данас гробове окитимо, каквим вином, да вам кости прелијемо?

Хоћете ли венац љубичица дивних?

Хоћете ли смиља и ковиља?

Хоћете ли ловор дична, или ружа мирисавих?

Хоћете ли венац суза наших?

Та имате ви цвећа и босиља и ковиља, та имате суза наших? Па какав венац, какав венац да плетемо вама?

Венац слоге и братимства српског — косовски јунаци!

Венац без краја и почетка. Венац из срдаца наших и из осећаја наших. Дивни венац осећајима да мирише, начелима да се заокити! Под тим венцем, посвећени јесте, али и освећени да сте!

Е, па амо руке браћо разбраћена, Србадијо заваћена, амо руке Србадијо дична . . . да плетемо, венац да справимо! Руке амо Срби, свих крајева и свих вера... гробове да им закитимо, да им кости умиримо!! Плетућ' венац коло заиграјмо, дивно коло српске слоге и љубави српске, а у колу да нам певач поје: неслога нам срећу разрушила, а слога нам опет срећу повратила!!

*

Таки венац вама иде, косовски јунаци! И док вам га не сплетемо, на гроб не метнемо: куните нас, тешком клетвом, Српства мученици!

Ко се клетве ваше уплашио не би — не имао среће ни порода, све му било црно и проклето!

Амин — свети косовски јунаци!

С.

ИРИШКИ ЗБОР.

У 63. броју „Заставе“ од о. г. донели смо чланак под натписом: „Уставност у Троједници.“ У томе чланку разложисмо како је сремски одбор српске самосталне странке у Иригу сазвао јавни збор за дан 19. априла о. г. да се на том збору закључи: кога да се истакне посланичким кандидатом приликом избора за троједнички сабор, па како је тај збор кр. котарска област у Иригу забранила против јасних установа закона.

Ми смо онда рекли:

„Сад питамо ми: влада ли се у краљевинама Хрватској и Славонији по уставу или влада тамо апсолутизам — шта више, није ли тамо изведен државни удар, кад један кр. котарски предстојник може да конфискује законом гарантована уставна права грађана?!

Знамо ми шта ће нам се одговорити: „уложите уток!“ Добро; ми, односно наши пријатељи, ако већ нису, учиниће то зацело. Пак? Код жупаније лежаће тај уток, рецимо, месец дана и она ће га — одбити. Добро. Сад уложиће се даље уток на кр. зем. владу. Ми знамо, да тамо утоци знају лежати нерешени по 2—3 године дана — но, рецимо, овај ће уток решити влада брзо, т. ј. за месец дана па дозволити одржање збора, јер то мора по закону. Али која вајда, кад ће међутим избори за хрватско-славонски сабор бити свршени?! Коју сврху би онда имало одржање збора?“

На ове речи, после пуног месеца дана, тргнуо се бан г. гроф Куен-Хедервари те нам је путем својих званичних „Narodnih Novina“ поручио ово (види број 77. „Заставе“):

„Поводом вести неких српских листова, да је кр. земаљска влада забранила састанак, што га је српска самостална странка заказала била почетком месеца маја у Иригу — дознајемо с надлежне стране, да земаљска влада није такову забрану издала.

Чим је влада дознала, да је котарска област у Иригу услед кривог схваћања (!!!) закона о праву сакупљати се, забранила упитни састанак, позвала је жупанијску област у Вуковару, да у случају утока ту одредбу котарске области у Иригу докинути тер одржавање састанка дозволити има.

Но сазивачи састанка нити су уложили призив на жупанијску област, нити какву притужбу на владу у том погледу, па услед тога земаљска влада није имала повода издати какву одредбу.“

Ми смо на то г. грофу одговорили ово:

„Ми захваљујемо г. грофу Куен-Хедерварију на пажњи, а још би му били захвалнији да је имао доброту казати нам, да ли је он казнио г. предстојника, што се усудио да самовољно погази уставно право грађана (јер ваљда није то уставно право за сиграчку појединих кр. котар. предстојника) и да ли је одредио да госп. предстојник врати трошак, који су у таман издали иришки грађани за штампање позива и плаката и т. д.

Но има још нешто. Г. гроф путем свога званичнога листа каже: да сазивачи састанка нису уложили призив, а то није истина. Сазивачи уложили су праводобно призив (правилније: уток) путем (као што је прописано) кр. котарске области у Иригу и предали су тај призив на иришкој пошти а рецепис је у њиховим рукама. Но решења не добише ни до данас.

Питамо ми сада г. грофа: је ли то каваљерски, да нам он поручује очиту неистину?

Надамо се да ћемо добити одговор, јер не добијемо ли га — ми ћемо бити присиљени да о тој ствари, онако по нашем проговоримо.“

Сад, кад смо то све навели (ради бољега разумевања) — доносимо ево ово решење:

Број*) 4141.

Рјешење кр: жупанијске области у Вуковару од 26/5. 1892. број 6539 услед утока Стевана Моловића пароха и друг: изИрига против одлуцај кр: котарске области у Иригу од 28/4. 1892 број 3139. —

Поводом утока пароха Стевана Моловића и друг: из Ирига праводобно поднешеног против одлуцај кр: ове кот: области од 28. априла т. г. број 3139, којом област није обнашла уважити пријаву утјецатеља од 12/24 априла т. г. о обдржавати се изјављем дана 19. априла (1. маја) 1892 у 11 сати прије подне сбору у дворани српске читаонице у Иригу, обнашла је кр: жупанијска област друго молбеним рјешењем својим од 26/5. 1892 број 6539., прихватив захтјев утјецатеља, нападнуту одлуку у цјелости докинути с' додатком, да се обдржавање збора пречити није имало. —

О том се убавјешћују утјецатељи до рукух на првом месту подписаног Стевана Моловића пароха с' тиме, да је незадовољној са овом одлуком странци (којој, молимо? — Ур. „Заст.“) просто, против истој уток уложити на високу кр: земаљску владу у року од 14 дана.

Краљ: котарска област

У Ирригу 18. Јунија 1892.

кр: поджупан и кот: предстојник:

Рогулић.

Према томе свему дакле види се јасно:

1) да је „Застава“ право имала кад је рекла да ће уток лежати код жупанијске власти месец дана (лежао је у истини месец и по дана код котарске и жупанијске власти) и да ће се збор дозволити после свршених саборских избора, јер се мора дозволити — и

2) да је „Застава“ имала право кад је рекла г. бану: да није истина оно што беше речено у „Narodnim Novinama“, да сазивачи збора нису уложили уток.

Но из свега тога види се јасно и то: да су основни закони земље доведени управо ad absurdum, да о уставности у Троједници не може бити ни говора, кад бан и његови органи те законе на тај управо цинички начин изигравају па, кад их доведеш у теснац, они се помажу не истинама.

Узмемо ли још к томе управо нечувено насиље (управо превару) с којим је спроведен избор саборског посланика у Иригу, онда ће морати признати и г. бан и његови органи, да је ту тако очито повређен јавни морал, да се та повреда с места санирати мора, ако нећемо да цео свет са сажалењем, управо са одвратношћу, окрене образ од земље, која лежи у срцу Европе и у којој се могу догађати тако нечувене ствари.

Ми не ћемо пренагло изрицати наш коначни суд, а не ћемо због тога, што смо до сада, и ако смо политички противници г. бана, били вични у њему поштовати каваљера па пре него изричемо тај суд, слободни смо бана г. Драгутина грофа Куен-Хедерварија упитати ово:

1.) Је ли напред цитирана изјава званичних „Narodnih Novina“ позната г. бану и на чију заповед је ушла у тај лист? Да ли са знањем г. бана или којег другог владиног званичника?

2.) Да ли је г. бан сада уверен да та изјава није била истинита и шта мисли г. бан: слаже ли се са чашћу кр. хрват. слав. далм. земаљске владе да она грађане Тројединице обманује са очитим неистинама?

3.) Кани ли г. бан казнити дотичног кривца који је протурио у „Narodne Novine“ ту неистину те тиме грдно оштетио углед кр. земаљске владе?

4.) Кани ли г. бан казнити иришког предстојника г. Рогулића, што је самовољно и без икаква разлога погазио основни закон земаљски, те тиме бирачима среза иришког онемогућио да врше уставно своје право, које им је гарантовано законом о праву сакуплати се?

5.) И кад је јасно да је предстојник г. Рогулић радио незаконито, и већ у почетку онемогућио редовну изборну борбу — сматра ли г. бан да је избор народног посланика за срез иришки редовно и правоваљано обављен? (Ми нарочито нећемо да говоримо о насиљу при самом изборном чину, јер о томе ће имати да пресуди сабор.) Ако не сматра, јер као каваљер не може да сматра — да ли ће г. бан оставити на његовој садањој позицији предстојника г. Рогулића, на којој се он тако грозно обрукао?

6.) Ако г. бан признаје да је закон погажен и да се услед тога већ у почетку онемогућила редовна изборна борба — хоће ли он и као бан и као вођа „народне“ странке порадити да се повређеној у-

*) Штампамо дословце, да се види стилистика и како уму правилно писати код иришке кр. котар. области. — Ур.

ставности даде задовољштина па да се укине избор посланика за срез иришки и одреди други те се онда строго на то пази: да се најсавесније врши закон.

7.) Хоће ли се досудити накнада бирачима за претрпљену штету у новцу и у дангуби?

Ми опетујемо: да ми бана г. грофа Куен-Хедерварија држимо за каваљера; ми држимо да се та безакоња догодила без његова знања, па се надамо, да ће нам он чим пре одговорити на горе стављена питања и да ће учинити што треба да се санира напред истакнута брука.

У тој нади чекаћемо пуних 30 дана па ћемо онда према ономе, што г. бан учини или не учини, изрећи свој коначни суд: да ли ми живимо још у Европи или нас по несрећи нека чудна судбина, преко ноћи, пренела у централну Африку или благо речено у средњу Азију?

ИЗ БУГАРСКЕ.

Софија, 11. јуна.

Ту скорице, дође жељезничким возом српски трговац Недељко Р. Кнежевић, vulgo поп-Недељко, у Цариброд, путујући у Софију, где је имао посвршавати неке прешне послове једне удове Српкиње и њене деце, као њихов стараоц. На међи, у Цариброду заустави га бугарска редарствена власт и предузе с њиме преметачину, тако, да је морао јадан и чизме с ногу свлачити, како би се власт уверила о његовој — шта? То и он не зна казати. Нађоше у њега редовну путничку књигу, стараочко писмо и — то је ужасно чути! — две срећке друштва св. Саве. Спречише га да даље путује и задржаше га пуна 24 сата под надзором, те га тек сутра-дан под стражом одведоше пред „вишу“ власт у Софију, која га опрости беде невидовне, увидивши да је човек ни крив ни дужан. Каже се, да му је бугарска влада обећала, да ће му накнадити штету и платити увређену част — само да ћути! Бога ми, неје ни шалит се са поп-Недељком, јер то вам је појава од ока и скока, прави Краљевић Марко, те кад почне размахивати оном својом тешком дреновачом, па подвикне оним гласом дебелим, тешко ономе, који му је на дохвату. Занимиво је знати, да је ревносни редарствени званичник у Цариброду махом ускипео, видевши да су обе срећке од друштва св. Саве, те је једну на комадиће поцепао, а те срећке биће ваљада узрок, што је поп-Недељко до сутра-дан задржао под надзором а после га под стражом испратио к вишој власти у Софију. Како и да је, тек ово су лепе прилике о братинској слови и споразуму између Срба и Бугара.

Пре неколико дана пропутовала је гђа К. Христић кроз Београд, путујући у Софију к својој нећаци, која је тамо удата за једног доктора Србина, па како је имала путнички лист, а не књигу, не хтеде јој редарствени званичник дати белег (visum), доказујући, како она с таким доказом не може прећи преко Бугарске међе. Ту вам је било и повуци и потегни, док се редарствени званичник умилостио, да учини своју дужност, те да означи на путничком листу своје „виђен за Бугарску“. Но како је госпођа Христићка прешла Бугарску међу са истим путничким листом, не имајући никаквих сметња, то се види отуда, да је поступак реченога редарственог званичника потпунце самовољан. Обраћамо позорност више београдске редарствене власти на овај догађај, који свакако неће бити да је јединствен, а треба томе злу за времена доскочити, јер даје страноме путничком свету лоша појма о редовности српске редарствене власти.

Поглед по свету.

— У акту, којим је влада бана Хедерварија распустила градско заступство, не стоји, да је Загреб главна варош Тројединице — не стоји, јер становитим шовинистичким круговима не иде у рачун да Загребу признају име главне вароши. Опозиција је на то скочила, рецимо отворено, опозиција је планула оправданим гњевом патриотизма и поноса, а влада? У „Nar. Novinama“ изјављује, да је то само погрешка пера! У једном овако важном акту, који је саставила вем. влада, пред очима свих банових дословника и самога бана, начинити овакову погрешку, заборавити, да је Загреб главна варош, није могуће... јер, кад би још у то веровали, били би врло наивни.

Влада је распустила заступство и тај корак је у народу изазвао највеће огорчење. Влада то разуме; брво су нови избори (па и ако она мисли довести у Загреб на гласање 150 Мађара жељезничких чиновника) она разуме, да би могла дочекати потпуни пораз на изборима. С тога се спрала. Исправила је бајаги погрешку. Али ми се овог пута надамо, да ће грађани главне вароши бити сложни, да ће својим гласањем осудити поступање једног мађарског магната, који на рачун славенске поцепаности, мисли, да ће уништити идеју словенске узајамности.

Ми се Срби и Хрвати можемо препирати (кад на жалост, још не можемо да се, ради хрватских утопија, сложимо). Можемо се завађати, наше јаде између нас расправљати, али кад други на нас навали, онда треба да нас нађе сложне, да му покажемо да смо у невољи браћа! Ми Срби у овој прилици можемо Хрватима врло мало помоћи — али њихову борбу на овим изборима пратићемо симпатијама, е да наше симпатије уроде симпатијама и код Хрвата, е да једном добро семе уроди плодом слоге и љубави. Време је томе. Нама је тешко, а Хрватима је теже, свима нам је једном речи тешко, а зашто, а ради кога?

— Међу Словацииа покреће се мисао, да би и они послали с меморандумом у Беч депутацију, да од цара тражи заштиту против насилног однарођавања, које се код њих највише и спровађа. Словачки родољуби знају врло добро, да ће та депутација проћи као и румунска, да ће бити одбијена, али као Румунима ни Словацима несме бити само једна намера, да их саслуша цар. Они морају и друго имати у виду, да их чује Европа, да она Европа, која је пре тридесет година поносом спомињала „слободоумни и витешки“ мађарски народ, данас увиди, како друге немађарске народности плаћају ово слободоумље и витештво. Румуне цар није примио — али Румуни су у главном постигли што су хтели; јер после оне депутације зна свет, знаде Европа, како је у Угарској. Таки ће успех постићи и Словаци, а да је среће требало би да ми Срби не гледамо овако равнодушно и скрштених руку, како се други брину за своја права. Или је нама боље? Или су нашим званима српски уредује, или у нашим држав. школама — српски језик има икакова права? Мађари се хвале да је овамо боље него у Аустрији — али та је хвала онако у диму. У Аустрији је Словенима зло а у Мађарској и горе. Та барем у Аустрији у државним школама наставни је језик владајућег племена у покрајини. Тако у Далмацији у гимназијама се предаје српским језиком, у Истри и српским и талијанским, у Крањској словенским и у немачким покрајинама немачким. У Аустрији „државна звања се служе језиком дотичног народа. Овде се све мора писати мађарски — у Далмацији и српским и талијанским — па и ћирилицом. У Аустрији уживају општине дивну автономију — а у нас? У Аустрији има насиља на изборима, али чиновничке тираније нема овако отворене. Опет велимо зло је у Аустрији — а у Мађарској је горе.

СРПСТВО.

Из Босне и Херцеговине. „Тиском Шиндлера и Лешнера у Сарајеву“, изашао је шематизам бањалучке бискупије односно шематизам римокатоличког бискупа у Бањој Луци. Из овог шематизма вадимо, да у тој бискупији има 39.485 римокатоликa (ту су окрузи Бањалуке, Јајца, Бихаћа и Лијевна), а за 39.485 римокатолика има један епископ, 54 фрањевца, 48 свештеника и 43 цркве. Дакле у све 103 свештеника, 43 цркве — а 8 парохија. Ови бројеви најјасније говоре. У истим окрузима има Срба православних преко 300,000 јер је то у Босни највећа српско-православна епархија, па нема ни 80 свештеника.

Из Србије. У селу Тополи образовао се одбор, да се ту, у месту његова рођена подигне достојан споменик бесмртноме „врховном вожду“ Карађорђу. — У Србији данас имаде 27 штампарија, и то у самоме Београду 12. Девет штампарија раде са паром, а 18 живом снагом. — Аустријски ђенерални штаб, о коме смо говорили у своје време, кад је био у Новоме Саду, био је у Земуну, где је 3 сата разгледао Београд и околину, а 5 ђенералштабних официра, преобучених у цивилу били су и у Београду, где су такођер прегледали град и околину. — Поговара се, пошто су се између аустро-угарских и српских делегата довршили преговори за трговачки уговор, да ће се због истог сазвати скупштина у ванредну седницу, и том приликом бирати трећег намесника. Ако се сада неби сазвала ванредна скупштина, онда ће за цело у новембру редовна да бира новог намесника.

ДОПИСИ.

Србобран, 8. јуна. (Црквени одбор крља врат и денунцира певачко друштво.) Ево износимо пред српски свет нечувено чудо и покор нашег црквеног одбора, оног истог, што је пре кратког времена приредио свечан дочек патријарху. Поп-Лаза, тај новопечени црквени председник доставио је председништву срп. црквен. пев. друштва у месту уникуме званичних аката, који гласе од речи до речи: „бр. 107. Црквени одбор стекао је уверење и осведочење то: да српска црквена певачка дружина не само да у ноталном црквеном појању не напредује него у истоме с дана у дан толико назадује, да исто појање у цркви верне присутне више сабљажњава и развраћује, него што их сзиђава (!) и оплемењује. Осим тога показала је иста дружина сада о духови толико непажње и несмотрености, да је својим упадањем цело богослужење осакаћено и унакарађено. Како према свему овоме црквен. одбор овај не може и не сме равнодушан бити, и како изгледа никако нема, да се певач. дружина у црквен. појању при данашњим околностима унапредити може, то је решио: да певачкој срп. црквен. дружини појање у цркви до даље наредбе овога одбора забрани. О чему се месно свештенство с једне стране, а с друге стране гореименовано председништво ради равнања обавештава. — Бр. 108. У свем са горњим решењем решио је црквен одбор и то: да се из разлога тога, што се срп. црквен. пев. дружина у дојакошњем саставу скоро на јавној површини указати неће и не може (sic!); даље што по смислу „правила“ срп. црквен. пев. друштва у случају престанка и разилазења истога, имање истога друштва ова црквен. општина наследити има — од гореименованог славног председништва односно срп. црквен. пев. дружине изиште да она, свеколики свој активан и пасиван иметак у благајну црквене општине уз зготовљен инвентар депонира, јер ће се само тако потпуна безбедност (хм!) тога имања обезбедити моћи. За случај тај, да би се овој наредби (о, хо!) црквен. одбора срп. црквен. пев. дружина успротивила, одбор ће црквени бити принуђен безбедност тога имања судским путем уделовати. У Сентомашу из седнице црквен. одбора држане 26. маја 1892. Лаза Каћански, председник црквене општине“. Из овога ишчадија видите, какав гад влада око наше цркве и школе. Жалосно, али са свим тако. Из овога се јасно види, да одбору није стало до тога, што пев. дружина „не напредује“, што у цркви „саблажњава и развраћује“, што је „о духови богослужење осакаћено и унакарађено“ и што „нема изгледа да ће се у појању унапредити“, него су сребролупци несити блага. Они би олако да се дочепају крваво стечених пара, ма по коју цену. Није им светиња ни установа певач. дружине. Погано срце несрпско и шебратско увређено је већ тим, што дружину провејава чист дух Срба радикала. И то им је доста, да такву дружину упропасте. Ту им је добро дошло свако средство, ма било то лаж и потвора. Или зар то није лаж, кад црквен. одбор каже, да пев. дружина не напредује, а овамо дружина пева преко године најмање 20 пута у цркви, што ретко која дружина чини, и пева литургију од почетка до краја, што опет мало која дружина чини. И то све није могла дружина исисати из прстију, него је морала постепено учити и усавршавати се. За ове услуге, што је чинила цркви из побожности и одушевљења, није уживала никакве сталне припомоћи из црквене благајнице, него ето шта је дочекала, да јој се љубав подлошћу враћа. За то, што је на духове почела „буди имја господње“ пре, него што би требало, и за то, што она није то из зле намере учинила, него нехотице, подигли су ђаволи, јер оно нису људи, да јој спискају за душу. Има ли грознијих несрећа у људском облику где-год, од ових код нас?

Црквени одбор (у ову седницу нису позвани сви чланови, него само климаши) односно поп-Лаза забрањује појање у цркви до даље наредбе. Је ли одбор добро мућнуо главом, шта је учинио, кад је испред певачке дружине, дакле испред многих сентомашких грађана затворио врата Христове цркве, која проповеда: љуби и непријатеље своје, и која узима у закриље малене и слабе од оних великих и рогатих? Је ли измерио тежину своје забране? На ова питања одговориће нам пречасна конзисторија, пред којом је ова ствар.

Каже се: до даље наредбе, а овамо том својом забраном уврстио је себи одбор у главу, да је уједно и разрешио, раздружио пев. дружину. Из овога се види погана намера одборова, односно неколицине, који жаре и пале, као по својој рођеној дедовини. Из свега излази: пев. дружину треба за то, што су у њој радикали, растерати, новац и имање им приграбити, па о туђој муци и туђем зноју на развалиниама ове пев. дружине подићи неку чудотворну (!) центријско-клерикално-либералну пев. дружину!!

И колико се труди одбор, да буде озбиљан, толико је шаљив и подао. Питамо ми: од куда му власт, да иште имање дружинско, док дружина још постоји? Држи ли он, да је оном својом забраном и разрешио друштво? Држи ли он, да пев. дружина, ма се она звала и црквена, нема никакве више племените дужности, до ли те, да пева у цркви? И држи ли, кад јој је одбор забранио у цркви да пева (de gustibus non est disputandum!), да она онда не сме нигде певати, и ни у којој другој цркви певати? Да није подло, било би и сувише смешно.

Него почели су да „удељују“. Како су честити, денунцирали су певачку дружину политичкој власти. За ово „родољубиво“ дело има највећих заслуга поп-Лаза и његов клирикални упљувак Пајица. Узели су већ и адвоката. Под, на којем је пев. дружина певала у цркви, уклонили су с места. У кратко, за њих више не постоји пев. дружина. Што се одавде буде излегло, известићу вас.

Оном Пајици није ово прва овака „заслуга“, а ако га бог поживи, не ће бити ни последња О дочеку патријара нанео је црну пегу на до сад ничим неокаљано и познато сентомашко родољубље. Ђаке, које је био примио за госте, морао је њихов управитељ уклонити испред тог уображеног господина и преселити их другом домаћину. Требало би да га је за ово срамота.

Ни поп-Лази није ово прва „заслуга“ оваке врсте. Он као вели: на што народ учити на лепо појање, кад он, т. ј. поп-Лаза може својим „умилителним“ гласом — уз секунд Пајичин — у пуној мери задовољити центријско православно „чувствованије“, а народ је по његову мишљењу глуп и фукараст, па и не чује, кад се при вечерњим забавама по центријским салонима уз дремеж поп-Лазин и климање главом за знак одобравања профанише црквено богослужење на „честна“ уста честитога проте Ђоке Раље и његових слатких прапорца Н. Н. Н. и Ј. Т.

Није ли ово фарисејство, оче Лазаре? Није ли Јуда издао за новац свога учитеља Исуса Христа, а ти хоћеш да продаш једну родољубиву установу, као што је овдашња певачка дружина, за љубав незнатне своте новаца? И тим хоћеш да учиниш пријатељске услуге твојој никад незајажљивој и увређеној сујети и твојој грешној околини, која те привидно хвали и узноси, а за леђи ти у шпагу стисне по који пут палац-прст помоћу великог и кажипута.

Јавност је добар лек за људе, али за центријски и лажно-либералски образ као да је већ постала преслаб лек. — Ово за то износимо на јавност, јер нам је лакше, кад наша браћа, читаоци „Заставе“ сазнају, какве прљежи и гада има овде око нас.

Карловци, 12. јуна. У овом цењеном листу изишла је ту недавно критика на штампу и слагачко-техничку израду 169. св. „Летописа“ „Матице Српске.“ И ако сам лајик, те се не разумевам у тој струци, то се ипак потпуно слажем са г. критичарем, јер кад сам пре неки дан узео исту свеску у руке, ја сам се заиста зачудио онакој гадној и одвратној штампи, која доликује само за којекакве вашарске цедуље и књижице, али никако за овакав један часопис, као што је „Летопис“ „Матице Српске.“ Пре сам чисто с неком насладом читао оне красне чланке и нисам могао да се са књигом растанем, јер је штампа била лепа, чиста и укусна; а сад, кад сам узео у руке ову свеску „Летописа“, нисам био у стању да прочитам ни пуних 16 страна, које сам управо више нагађао и натуцао, него што сам читао, па сам је најпосле морао бацити на страну, јер ми већ очи побелише и засузише од тешког напрезања. А тако и сви остали чланови матичини, којих овде има преко 20, туже се и чуде се, каква је то сада наједаред штампа и како су се Браћа Поповићи усудили, да „Матици Српској“ лиферују оваку гадну и одвратну штампу. Или зар они мисле, да је и „Летопис“ у њиховој наклади, као оне „Књижице за народ“, које из задужбине Коњевићеве Матица издаје, па могу штампати како хоћеду и као што штампају сва своја издања?! Но још се више чудимо „Матици Српској,“ како је могла примити оваку рогобатну штампу и што није вратила натраг. Ми држимо, да би она имала са свим право да је тако учинила, јер тек неће хтети допустити да се њен — а и наш — часопис и надаље овако фушерски израђује. С тога се надамо, да ће нас славна „Матица Српска“ избавити ове беде невидовне, те неће хтети, да њени толики силни чланови ослепе и очораве за љубав Браће М. Поповића и њихове онаке „лепе“ и „красне“ штампе.

Уверен сам, да се самном слажу и сви остали чланови матичини, који читају овај часопис матичин, те ће и они подићи свој глас против оваке гадне и рогобатне штампе, као што је 169. свеска „Летописа“; јер ово је заиста брука и срамота, која понижује достојанство наше „Матице Српске“ и пред нашим и пред страним светом.

Један стари члан „Матице Српске“.

Добрица. Банат. (Дилетантска представа „Сељурица и шубара“). У овом доста живом месту, постоји од више година српско дилетантско позориште. Душа тога јесте Коста Дрндарски-Лала. Заузимањем његовим и још других чланова приредише други дан Духова, у славу двадесетпетогодишњег крунисања Њ. В. Фрање Јосифа I. за краља угарског, свечану представу под горњим насловом скопчану са игранком у „Шеферовој“ гостиони. Но пошто се представа због рђавог времена тога дана није могла одржати, јер је арена у дворишту, одложена је за прву недељу после Духова. Тако и би. Друштво се било побринуло да се одржи представа ма какво време било, и за то је нашло шатру. У вече око пола 9 сати, почела је представа и ско-

ро до 12 сати трајала, а игранка скоро до зоре поред дивне музике.

О самој представи казаћу ово. Сви чланови добро своје улоге одиграше. Кад се к томе још дода да се није ту много спремало, него неколико дана тек пред саму представу, онда је ова представа врло добро испала. Ово ће охрабрити чланове да други пут више труда уложе, јер поред воље треба и труда. Овог пута особито је одиграо своју улогу Панта (Дрндарски-Лала) управитељ слепачке академије, као прави вештак. Па и Арса (Атанацковић) није се постидео, па и Гавра (Марковић) обоје слепци. Овај последњи као келнер беше као из Париза. Солгабиров (Касапиновић) одиграо је како треба, и сви други лепо свршише. Само канда мало женских имају. Хвала пак гђицама Васићевој и Писаревој, које су својим умилним гласом допринели те је песма лепо текла. Напослетку дивно народно коло уз гајдаша. Не могу прећутати а да не похвалим „мудрицу Јефту брицу.“ Ни комичар срп. нар позоришта не би га боље одиграо. Јефта (Емил Кнежевић) задахнуо је некако у своју улогу неку особиту свежину и појављивање његово, нарочито онај ход, дочекивано је од публике плескањем. Брица Јефта беше прави вештак. Толико о представи.

Од улазница је пало нешто преко 100 фор. а трошак износи толико исто, јер се све морало узети за новце. Други пут биће ваљда и користи, а друштво би добро учинило да увек у какву циљ даје представе, а то ће зацело бити у будуће.

Било је доста отмених и са стране; ту видесмо и неколико свештеника, Николу Мојића и Ђоку пл. Боту из Јарковца, свештенике из Самоша Димитрију Дрњка и из Фердина Симу Жигића; ту беше даље Михајловић поседник из Јарковца и многи други. Чудим се само томе, што се нашао неки на крају представе те предао венац са мађарском народном траком, баш онда кад Србадија играше коло уз гајдаша. Ако је то учињено за то, што је та представа у славу крунисања давана, зар не би боље било да је дат венац са српском народном тробојком, која би код присутних изазвала бурно плескање, него овако, што је само навукло мрки поглед на дароватеља. Е, али тако је то, кад се хоће неко свуда да покаже, како је велики пријатељ мађаризацији, па још тамо где се сама Србадија искупила. Не треба се томе чудити, јер ко је ово учинио? Од кога је добро, а други пут не ћему таково шта доћи у памет, јер иначе мораће побећи после представе као и овог пута. Али знам шта је лисац хтео! Хтео је да се прослави код „надлежних“, па је мислио, наћи ће се когод да јави о овоме у новине, па ће морати споменути моје име, да се зна и проноси светом, како је Србин — па још учитељ (досада нисам знао да се и такових налази међу нашим честитим и свесним учитељством, али да у свакој шеници нађе се по који кукољ) пријатељ мађаризацији, па ето онда славе! Али баш зато прећутах име, а присутни знају који је тај учитељ. Такови и не требају да се броје међу дичне и свесне српске учитеље, и боље би било, да пази на дужност своју, јер испуњавање исте донеће му много више славе, него неумесно истицање.

Још само једну. Срп. дилет. позориште у Добрици треба да даје чешће представе јер тако се буди дух народни, само на избор нека се пази. (И ми би то препоручили. Прим. Уредн.). Надам се да ће редитељ, Дрндарски-Лаза радити од срца. Само слога нека је међу вама чланови, као и овог пута, и онда ћете успети и биће користи, каква се од једног таковог друштва с правом очекује. Живело срп. дилетанско позориште у Добрици!!

Присутни радикал.

ИЗЈАВА.

Између одличних личности вођени и докончани су преговори: како да се изравна размирица која је настала, не сад, него већ почетком ове године између „Србобрана“ и „Заставе“ — а ко је почео размирицу то сваки онај зна, који чита оба та листа.

„Србобран“ је знао за те преговоре (јер је у истима учествовао и његов изасланик) па је ипак у свом 45. броју (од прошле среде) донео целу хрпу нападаја на моју личност, дочим је „Застава“, већ у свом броју од прошле недеље обуставила нападаје избацив из штампе већ готов слог.

Мени није било никада до кавге па ми није ни данас и због тога нећу да критикујем тај поступак „Србобранов“, ја ћу само да кажем (обзиром на углед „Заставин“ и српске народне радикалне странке) на допис из Будимпеште и брзојав из Старог Бечеја ово:

1. Није истина да је „радикална“ омладина у Будимпешти била против „Заставе“, јер је таке омладине у Будимпешти врло мало па и из тог малог броја имала је „Застава“ сараднике све до данашњег броја. Ако је дакле каква омладина шиљала „Србобрану“ какве изјаве против мене и „Заставе“ то није била радикална него „браниклијска“. То исто вреди и у погледу бечке и градачке омладине са разликом: да тамо има више радикала него у Будимпешти. Ако није тако, нека изађу дотичници са својим потписима, јер за сваку ствар треба **доказа,** а не **празних речи.**

2. Дописник говори о неком моме „разметању“, о „пиљарском“ мом писању, којим сам ја „унесрећио“ „Заставу“ и о неком „рђавом“ правцу његином. Прво и прво, дописник оваким начином писања најбоље сам доказује: да он за цело није васпитан у доброме друштву и на високој школи, а друго: није доста да он у опште говори о рђавом писању и правцу, него треба да упре прстом на поједине чланке у „Застави“, који су се огрешили о правац срп. нар. радикалне странке. То би била озбиљна критика, а са грдњама се не доказује ништа. Ја не само да нисам „унесрећио“ „Заставу“, него се она под мојим уредништвом у броју претплатника скоро удвостручила и њој још и данас придолазе нови претплатници.

3. Дописник вели, да сам се ја „дочепао“ уредништва „Заставе“, а то није истина. Мене је централни одбор срп. нар. радикалне странке часно и топло молио да се примим уредништва и ја сам то са самопрегоревањем и необзирући се на моје личне материјалне интересе и без икаква уговора вољно учинио и спреман сам са овога часнога места сваки час отступити чим би то централни одбор српске народне радикалне странке зажелео. Ја заиста не почивам на ружама у моме данашњем положају, а то ће знати сваки, који може просудити тежину положаја једнога уредника, који савесно врши своју дужност. Ја се нисам у моме животу никада ни за шта отимао па немам разлога да се отимам ни за уредништво „Заставе“ те држим само: да ми је света дужност, као члану странке и као српском народном посланику, на овоме тешком месту истрајати, док то од мене буде захтевала срп. нар. радикална странка.

4. Да сам ја икада био „стеклиш“ то није истина; за то треба изнети **доказе** а не празне речи. И „Српски Глас“ треба да изнесе за своје писање **доказе,** па ћу му онда тек одговорити. Но да сам и био — — па шта онда? данас нисам. Изнесите напоље шта сам учинио рђавога од кад сам члан српске народне радикалне странке и онда ћу вам се поклонити.

Зар је можда рђаво то: што сам био сарадник „Србобранов“ и „Заставин“ а сад сам уредник „Заставе“? Или сам рђаво поступао на српско-народном црквеном сабору од године 1890.? Или је било можда рђаво то: што сам написао у одбрану Српства и православља моју књижицу „Serbe oder Kroate?“ Или је било рђаво то: што сам у Крижевцима **против** стеклиша устао у одбрану Српства, те су ми **стеклиши** у својој обести лупали прозоре, прљали спољашне зидове куће и на послетку: што су за мном на сокаку звиждали и на јавном месту нападали ме песницом и грозили ми ножем? Или?.... но доста. Ако је то било рђаво, реците гласно и јасно да се чује.

5. Најсмешније је кад се неко, који није ни о чему тачно обавештен подухвати да пише критику, као н. пр. дописник „Србобранов“ из Будимпеште. Њему велим: **да сам ја у угарске изборе утицао само толико, колико је закључио странкин централни одбор и странка сама на својим среским зборовима.** А ови фактори су ваљда зрелији да просуде што је добро по Српство, него необавештени дописник. Па баш ти избори никако нама не могу бити на срамоту. Дописник вели да је „радикал“, па замахнуо да бије „Крунослава“, а он јадан удара пљуском у — воду! Зар то није врло смешно?

6. Ако „Србобран“ мисли да је достојно доносити **онаке** телеграме господина Ј. М. из Ст. Бечеја (који је био добар радикал док је живео мој и народни никад незаборављени пријатељ др. Риста Михајловић) и ако мисли да исти Ј. М. има мандат да говори и пише у име радикалне странке у Ст. Бечеју, тај Ј. М. који.... но махнимо се тога — није вредно, е, ја честитам „Србобрану“ — нека настави и даље!

7. Завршујући велим „Србобрану“, да не знам на чему би ја њему имао бити захвалан. Кад би се о томе потанко разговарали, можда би се доказало обратно.

И — за сада ништа више, обзиром на преговоре о измирењу, које сам и ја чистим срцем прихватио, шта више меродавни морају ми дати сведоџбу: да сам баш **ја** у ствари измирења био најпопустљивији, као што би ја за цело био најсретнији да је могуће: да се међусобно часно измири и изљуби цео српски народ.

Стеван Јовић.

Вести из народа.

— Из **уздинског среза** пише наш поузданик: „Српски Сион“, тај с „благословом (!!) св. синода излазећи лист, баш се обезобразио, помамио се и грди, како неки пишу гадно (!) и недостојно (!) против Њ. Светости. Јадикује у својој немоћи, али на што се тужи? Врачу исцели се сам! А шта је оно у 20. бр. „Срп. Сиона“? Зар достојно духовног часописа, коме је благослов подељен од св. синода? Где је и какви је оно лексикон да знамо, од куда је брат извадио речи? Мора бити да је и оно какав вајни брат-свештеник (!) који је писао. Ко њему даде благослов, те „Српски Сион“ постаде пиљарски лист, како до сад ни један ваљда (осим може бити „Браника“, земунског „Новог Времена“, „Српског Гласника“ у Сомбору итд.) лист а то ли духовни, па још „с благословом св. синода“?! Али није тако. Георгије дао благослов а оно „св. синода“ је само фирма, да се бољи „кшефт“ прави. Или зар није тако? Јест, и никако друкчије, јер патријарх се јада и лије горке сузе па се тужи браћи епископима „како „Српски Сион“, тај нужни (само зашто?) лист нема предплатника од стране свештенства и црквн. опћина! (Заиста има и зашто да се чуди и тужи.) Леп је то циркулар, где се вели, слаб одзив, слабо се огласи и стечајеви у „Српском Сиону“ публикују!! Ехе!! хе.. то му је замука али нека продужи „Српски Сион“ и даље пиљарски посати а ја сам уверен да ће број претплатника порастити!!!“

— Из **Бараће** добисмо ово: Предлог поштованог колеге о времену састанка учитељског дијецезе будимске (1. јула по старом у Мохачу) од своје стране примам, с том изменом, да би по мом мишљењу, сад ред био, да се састанак одржи у горњем срезу б—ске дијецезе, пошто је лане био овде у Мохачу. С тога дакле молим све учитељство б—ске дијецезе, нека изволи у цијењеној „Застави“, ако ће нам славно уредништво дозволити, изјавити, да ли се слаже са споменутијем предлогом, па нека се сви јаве, да кад и гдје мисле, да се састанак учини, да се не би морао и овај састанак одложити, који треба да се одржи у интересу самог учитељства а и опћина. Ако би се примило, да се учитељски састанак одржи у горњем срезу, то нека се колеге горњег среза б—ске дијецезе постарају и објаве, у ком би се мјесту исти одржати имао!! Време је кратко не оклевајмо, јер ако и ову прилику сад пропустимо, онда ћемо показати да се ни сами не заузимамо за се, а ко се сам за се не заузима, како се може за њега други заузимати? Ако ко сам себи не жели добра, може ли га ко натјерати, да жели себи добро? Ако ко сам себи неће да помогне, може ли му други помоћи? Помози се, па ћу ти и ја помоћи — вели Бог. Сретно да Бог да! До скорог виђења, ма гдје! Не оклевајмо, но — напријед!

Лазин, учитељ.

Вести из места и са стране.

† **Јован Јовановић (Беба).** Прекјуче после подне умрло је у Новоме Саду, у својој 83-ој год. Покојник је био ватрени и одушевљени Србин, од кад је познавао Милетића, увек га је до последњега часа онако поштовао, као што сваки прави родољуб мора да поштује своје великане. За собом је оставио четир сина у пуној мушкој снази, па се надамо, да ће се и они увек угледати у покојника и бити прави и одушевљени родољуби, као што им је био и добри отац, коме нека је лака српска земља, коју је жарко љубио!

Новосадско ватрогасно друштво у прославу 20-годишњице свога опстанка приређује 17. (29.) о. м. у футошкој шуми забаву те позива све своје чланове и све војничке и цивилне корпорације Новога Сада и Варадина да у тој забави учествују. Одлазак у шуму: у 9 сах. ујутру. Заједнички ручак: тачно у 1 сах. Карте се добијају код г. Павла Шула у друштвеној писарници.

Верили се. Наш пријатељ, уважени и честити трговац Душан Арновљевић, верио се са врлом и љубазном гђцом Миленом Ползовићевом, ћерком Марије удове Ползовић, уважене велепоседнице из Сомбора. Желимо будућим младенцима сваку срећу у њиховом животу.

Код јерменске даме у јендеку, који је сад пун воде, нашла су се читава човечија црева и нове чакшире. Суд је предузео строгу истрагу. Поближе што дознамо јавићемо.

Несрећа. У механичном позоришту јуче око 9 сати ујутру догодила се велика несрећа. Послужитељ како је справљао апарат за вечерњу преставу, истом се цилиндер одмакне, те распрстивши се откинуо послужитељу обе ноге Јадник однешен је у овдашњу варошку болницу.

Објава. Од г. М. Петровића адвоката у В. Кикинди примамо:

Вел.-кикиндски крал. судбени сто био је завео обичај, да све званичне објаве даје уврштавати само у мађарске листове.

Ја сам нашао да се тај обичај коси са дотичним расположењем нашег грађанског поступника, те сам покушао званичну објаву да уврстим у овдашњи српски лист „Садашњост.“ Суд је уврштење објаве у „Садашњости“ игноровао, те ме упутио, да објаву уврстим у који мађарски лист, што иначе судску лицитацију, о којој беше реч у тој објави, неће одредити.

Ја сам то решење апеловао на надлежну крал. таблу у Сегедину, а крал. табла је поступак суда уништила и изрекла, да је умесна публикација објаве и у „Садашњости.“

Тиме, држим да је лед пробијен, да Срби адвокати све своје званичне објаве могу уврштивати у **српске листове,** а од колике користи ће то бити по наше српско новинарство, ваљда не треба да доказујем.

Па пошто је то решење сегединске крал. табле од велике важности по наше новинарство и наше српске интересе, то Вам га саопштавам у свој опширности, молећи Вас да га изволите узети к знању и онако употребити, како Вам наложи Ваша србинска свест.

Ванредна главна скупштина. „Волничка задруга трговачке омладине“ у Панчеву, држаће данас у 2 и по сата после подне ванредну главну скупштину, да се нека правила измену и претресе нацрт нових правила.

На „фини“ начин остраћон. При самоме закључку листа добисмо из Сарајева ову вест: Наш омиљени композитор челик-Србин др. Јован Пачу одлази ових дана из Сарајева, Узрок је, што му је на „фини“начин забрањена лекарска пракса. У последње време изложен је ужасном надзору. На сваком кораку прати га обучени полицајац; на вратима његовог стана стоји полицајац и забрањује сваком улазак. Нечувено!

Шпиони у Раваници. Добисмо од једног пријатеља допис у којему нам саопштава да се на Видовдан у Раваници тамо међу побожни свет увлаче неки шпиони да слушају и реферишу шта се говори. Ми то износимо на јавност, но, ако је тако, можемо се само насмејати господи, који изашиљу те шпионе. Та наш је свет од искона био увек лојалан, па управо не знамо шта би ти шпијони могли реферисати својим старијима. Цео допис писмо могли уврстити због помањкања простора и због тога што онаки какав је није за штампу. Мудроме су и две речи доста

Освета за увреду части. Један виши румунски чиновник у Букурешту застао је своју супругу у незадовољеној посети код једног од најбогатијих тамошњих банкара, и да би задовољио увређену част принео је банкару револвер у прси и меницу на 20.000 франака, са условом да потпише. Овај је потписао и спасао живот а чиновник однео меницу и спасао част а супругу одвео кући.

Трговина.

Нови Сад, 13. јуна. Довоз са житом још увек слаб па и код нуђења и питања. Цене су готово непромењиве. Шеница 8 ф. 20 н. Кукуруз 4 фор. 55 новч. Јечам 5 ф. 20 н. Зоб 4 ф. 80 н. Наполица 7 ф. 20 н.

Зелена пасуља довежено је данас до 80 мтц. и све је продато. Продавано је по 6—7 новч. кила. Како су надошли још два трговца, који пасуљ наш шаљу за горње крајеве, требала би да је цена већа од прекјучерање, а оно је за 2—3 нов. јефтинија.

*

Будимпешта, 24. јуна. Данас после подне дошли су са житне пијаце неки закључци: жито за септембар и октобар 7 ф. 99 н., раж за јули и август 4 ф. 89 н. У вече је закључено: жито за јесен 7 ф. 97 н., за јули 8 ф. 63 н., раж за јули и август 4 ф. 88 н., зоб за јесен 5 ф. 40 н.

Новије вести.

Линц. И овде је кнез Бизмарк, кад је овуда пропутовао, примљен најодушевљеније.

Потсдам. Талијански краљевски пар вратио се у петак после подне у Италију.

Брисел. Народна скупштина сазвана је за 30. о. м. (12. јула).

Болоња. У Монте Сасо, на железничкој прузи Болоња-Фиренце (Флоренц) одронила се земља, која је покрила више кућа, те је том приликом што убијено, што рањено 30 особа.

Лондон. У изборном прогласу назначује Гледстон решење ирскога питања као најважнији задатак новога парламента, јер ће се само тако исти моћи посветити решавању важних ствари и питања осталих делова краљевине. Гледстон вели, да треба побољшати стање раденика и одобрава мере садање владе у погледу локалне управе и куповања мањих поседа, па захваљујући својим бирачима на досадањем поверењу, моли их, да му га у будуће поклоне.

Чикаго. Пленарна седница демократске партије, поставила је Stevensen-а, као кандидата за подпредседништво републике.

Јавна благодарност.

„Српска црквена сентомашка певачка дружина“, топло се захваљује овим г. др у Гиги Авакумовићу, одветнику у Земуну, што је ову дружину приликом излета њезина на „Стражилово“ примио у свој красни дом у Сремским Карловцима, други и трећи дан Духова ове године и својски је угостио. Хвала му! Живео!

У име српске црквене певачке дружине:

У Сентомашу, 7. јуна 1892.

Божидар Продановић, перовођа. **Милош Руниħ,** председник.

Јеврем Миковић, ликовођа.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је 24. број

„СТРАЖИЛОВА“

са овом садржином:

Ах, чувај се! Песма. Од С. Д. Мијалковића. — Љуби. Песма. Од Драг. Ј. Илијћа. — Едвард. Старошкотска балада, по туђем преводу. Од Благоја Бранчића — Нови свијет у старом Розопеку. Прича Сима Матавуља. (Наставак.) — Вјерина љубав. Роман И. А. Гончарова. Други део. — Поука: Славни људи у историји и биографији. (Поводом Милутиновићеве стогодишњице.) (Наставак.) Написао Марко Цар. — Уметност: Лазар Николић (са ликом.) Од др. Владимира Николића. — Књижевност: Прилози за повест српскога народа у земљи Угарској. Од И Руварца. — Ковчежић: Књижевни прикази. Књижевне белешке.

ОГЛАСИ.

Schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 15.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 240 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins ꝛc.) verf. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (k. k. Hoflief.), **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 615

СТЕЧАЈ.

Српска православна црквено школска општина у Бијељини, овим расписује стечај за двије учитељске силе, и то:

1. Једног учитеља, који мора бити вјешт хармоничном појању, да је у стању управљати са пјевачким хором. Годишња плата као учитељу 600 фор., као хоровођи 200 фор., у име стана и огрева 90 фор., које ће заједно у редовним мјесечним оброцима примати. Натјецатељ има свједочбама доказати, да је оспособљен за учитеља на српским школама, да је Србин православне вјере, и да је вјешт црквеном појању, које му у дужност спада.

2. Једну учитељицу, која мора са исправама о учитељској способност доказати, да је оспособљена са добрим успјехом за учитељицу на српским школама. Годишња плата 400 фор., у име стана и огрева 90 фор., које ће редовно примати.

Молитељи који желе предујам, као путни трошак, одбија им се од припадајућег берива.

Сви они који желе на ова мјеста компетовати, имају се најдаље до 1. августа т. г. (по старом) са потпуним исправама на потписатог обратити.

Из сједнице српско-православног црквено школског одбора број 46. ад 4.

Бијељина 17. маја 1892.

Ристо Јеремић. пресједник.

3—4 288

ОГЛАС.

Од стране потписаног суда, ставља се до свеопћег знања, да ће се на молбу Јована пл. Радосављевића против Тодора и Јулијане Момировић ради дуга од 400 фор. дана 7. јула 1892. године у 10 сати пре подне у опћинској кући у Шиду, парцеларно продавати непокретности Тодора и Јулијане Момировић, уписане у грунтовном уложку број 685, 327. и 599. опћине Шид, вредне 8230 фор. најбољему нудиоцу и испод процене.

Кр. котарски суд:

У Шиду 16. јуна 1892.

Управитељ суда **Чобанић.**

291 3—3

Књижарска и галантеријска трговина

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

У НОВОМ САДУ

305 1—

потребује два спомоћника. Веште детајлисте имају првенство.

МАНУФАКТУРНА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

СВЕТОЗАРА НИКОЛИЋА

У МЕЛЕНЦИ

потребује два добра и вешта спомоћника. — Који се лично преставе имају првенство. 304 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Р. ГРОСА И СИНА

У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ

303 1—2

потребује два млађа спомоћника.

284 СТЕЧАЈ. 3—3

Овим се расписује стечај на учитељско место срп. вероисповедне школе у Нађфали. (Тем. вармеђа.)

Плата је учитељу 260 фор. у готовом; 40 ф. у име огрева; 31 хекто и 31 литру шенице; пристојан стан с баштом од по ланца, 3 и по ланца баште у пољу.

Дужност учитељева је осим школском уредбом прописане предмете у школи предавати и за десном певницом појати још и перводство водити.

Рок стечају до 12. јула, а избор 20. јула о св. Илији.

Молбенице имају се упутити местном школском одбору. Првенство ће имати који се лично представе.

Из седнице црк. школског одбора, држане у Нађфали, 31. маја 1892.

Павле Ристић, перовођа. **Вељко Аничић,** председник школског одбора.

П. Н.

Учтиво стављамо овим до знања да је

Господ. ГАВРА Ј. ПОЛИТ

наше заступство предао и да смо исто, агентурно-комисионој радњи

МОЗЕР И ВЕРТХАЈМ

(НОВИ САД, ГЛАВНИ СОКАК У НИКОЛИЋЕВОЈ КУЋИ, ПРВИ СПРАТ)

поверили даље наше заступство.

Будимпешта, у јуну 1892.

„АНКЕР“

главно заступство осигуравајућег друштва за живот и доходак за Мађарску.

302 1—

ПРЕПАРАТИ ЗА ОПОРАВЉАЊЕ

ГЛАВНОГ ШТАБНОГ ЛЕКАРА

ДР. МИЛЕРА

зготовљени по лечничком пропису и са добрим успехом употребљено и препоручено за лечење против **слабости у старијих и млађих, тајних болести, нервног растројства, болова у кичменој мождини, дрхтавице у рукама и ногама.** Ови препарати за опорављање дају телу пређашњу млађу живост и гипкост. Особито је добро и окрепљавајуће средство **против живчане слабости и импотенције.** — Цена је са тачним лекарским упуством 3 ф. 10 н. а поштом за 25 н. више. — Прави препарати добијају се само у **St. Georgs-Apotheke, Wien, V., Wimmergasse 33.** — камо се и писмене поруке упућују. 614 10—10

Потписано подрумарско звање узима част до општег знања ставити, да

г. Георг Кремер у Нем. Паланци (Бачка)

од 1. маја 1892. год. има права продаје на мало сремских вина из винограда кнеза Одескалхија (столног вина, десерт-вина, коњака и шљивовице) у боцама од 0·7 лит. (Оргинално пуњено).

Продаја пића стоји под надзором књажевског подрумарског звања, а сваки запушач боце упечен је са књажевским подрумарским штемплом.

КНЕЗА ОДЕСКАЛХИЈА

ПОДРУМАРСКО ЗВАЊЕ

У ИЛОКУ (СРЕМ.)

265 5—5

Franz Joh. Kwizda,

k. u. k. österr.-ung. u. königl. rumön. Hoflieferant, Kreisapotheker, 15

KORNEUBURG bei Wien.

Од више је година прокушано и као ублажавајуће кућевно средство против **улога, прозеба и живчаних болести**

Квиздов Gichtfluid

упозорује се свако на штитну марку. Ваља изрично искати

Квиздов Gichtfluid.

Добија се у свима лекарницама.

Цена 1/1 флаше **ф. 1.—**

Цена 1/2 флаше **60 нов.**

Врло добра далматинска црна вина!

I. хектолитар 24—26 и 30 фор.

ДАЛМАТИНСКА ШИЉЕР ВИНА

I. хектолитар 26 фор.

ставља се на сваку жељезничку и пароброд ску станицу франко, уз поузеће или кад се новац у напред пошаље.

Особито се препоручује за кућну употребу горе наведено црно вино по 22 фор., које је поред тако умерене цене врло добро и јако столно вино.

Директни увоз далматинског инсект-прашка (бухача.)

1 килограм фино утученог од отвореног цвета 1 фор. 20 новч., од пола отвореног цвета 1 фор. 50 новч., од затвореног цвета 2 фор.

КОД ПОРУКЕ ОД 4 КИЛОГРАМА ФРАНКО СЕ ШАЉЕ.

АТРЕСА:

Alexander v. Kovács

260 Apotheker in N.-Becskerek (Ungarn.) 4—4

За препродавце локо Фијума нарочите цене.

ГАЛАНТЕРИЈСКА, БЕЛА И ПЛАТНЕНА ЕСПАПА

ТРГОВИНА

Д. П. РАНИСАВЉЕВИЋА

У ПАНЧЕВУ

293 2—2

потребује два млађа спомоћника који једну или две године већ сервирају, са знањем овде нужних језика.

Мануфактурно-мешовита трговина

ДУШАНА ТЕОДОРОВИЋА

У СТ. СИВЦУ

потребује једног млађег спомоћника и шегрта. 286 3—3

Најбоље је трајајуће средство против **прозеба, костобоље, севања у костима, главобоље, боље у бедрима и леђи** и т. д. **РИХТЕРОВ**

Pain-Expeller — са ленгером

Ово приповнато средство, које је ево од 20 и више година у многим породицама као кућевни и ублажавајући лек познато, добија се у боцама по 40 и 70 новч. у скоро свакој апотеци. — Будући се овом леку подражава, то да се добије **прави** треба при куповању искати само:

Pain-Expeller — са ленгером.

574

ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО

УГАРСКО-ФРАНЦУСКОГ ОСИГУРАВАЈУЋЕГ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА

НАЛАЗИ СЕ

У МЕЊАЧКОЈ РАДЊИ

ЦВИБАХА И ВАЈСА

У НОВОМ САДУ НА ГЛАВНОЈ ПИЈАЦИ

у кући римокатоличке црк. општине.

267 4—5

МИНЕРАЛНО КУПАЛИШТЕ

ДАРУВАР.

(ЖЕЉЕЗНЕ ТОПЛИЦЕ).

„Thermae Jasorvenses“ за Римљана. — Топлота врела 42—50° Целз.

Купалишни лечник др. Вилхелм Дегре из Беча.

СЕЗОНА ОД МАЈА ДО ОКТОБРА.

Познато још године 193. после Христа, красна положаја, од свуда шумовити брежуљци, заштићено против јаких ветрова, на подножју 830 мет. високог славонског средогорја. Јужна горска клима. Дугачки сеновити насади, надкривено шеталиште. У купалишној гостионици оркестар и позорница. Билярди свуда. У читаоници све знаменитије публикације. Купалиштна главба, библиотека, забаве, шетње у шуму тек насађену, слободна употреба шеталишта у двору, излети у природну красоту, на рушевине и околину пребогату хисторијским знаменитијим местима. Станови и купке су уређене, да одговарају свима захтевима новијег доба, са брзојавним спојем и покривеним ходницима провиђене. Купке бистрице купко у муљу, блату и кадама, појница ((Trinkhalle).

Признана лековитост

при женским болестима, неплодности, импотенцији, жутици, безкрвници, ревматизму, улога у слабости живаца. **Лечење масажом и електрицитетом.** Лечење са заматањем у новом сагрђеном са свим потребама провиђеном купалишту за знојење.

Књижице са описима, као и ценовнике сталних и ниских облашћу установљених цена шаље на захтев бесплатно

Властелинска купалиштна управа

242 6—14 у Дарувару.

ГОСПОДА

која пате на сексуелној слабости, нека ишту илустровану брошуру преко патентираног галвано-електричног апарата **„Refector“** за самоупотребу конструисаног од професора **Волта.** Гарантује се као нешкодљиво ношење на телу. — Ово је од многих лекара опробано, и препоручено. У џепу се комотно носи. Брошуре иду гратис (у коверту са 10 нов. марком) кроз **Theo Biermanns, Elektrotechniker, Wien, Schulerstrasse 18**

66 17—26

ЗЛАТНА МЕДАЉА СВЕТСКЕ ИЗЛОЖБЕ У ПАРИЗУ 1889

598 28—

ЈОДНО КУПАТИЛО

ЛИПИК

У СЛАВОНИЈИ

ЈУЖНА ЖЕЉЕЗНИЦА! ЖЕЉЕЗН. СТАНИЦА ПАКРАЦ-ЛИПИК. УГАРСКА ДРЖ. ЖЕЉЕЗНИЦА: ЖЕЉЕЗН. СТАНИЦА ОКУЧАНЕ.

Једини врућ јодни термални извор на континенту, констатована топлота 64° Целзијевих, извори за купање и пиће првог реда.

СЕЗОНА КУПАЊА ТРАЈЕ ОД АПРИЛА ДО ОКТОБРА.

Чисти непокварени јодни топли извор у Липику препоручују се успешно код катарних болести, „шлајма,“ јабучице, севотине, реуматизма, последица отворених рана, изцедака, **шкрофулозних и сифилистичних** болести, кроничног катара желудца, дебелог црева и мокраћне бешике.

Као купни лекар фунгира **др. Тома пл. Маршалко.**

Јодно купатило Липик у Славонији лежи у дивном брдовитом пределу, има **леп велики хотел,** поред безброј осталих станова, сапаторије, велики диван парк, новоустројене просторије за купање са базенима и кадама од порцелана, музику и пружа остале забаве.

Карте за тамо и натраг са 33% попуста даје ц. и кр. повл. јужна железница, угарска државна железница по зонен-тарифи. Проспект и обавештаји код

Управе купатила Липика у Славонији.

ПРОДАЈА ВОДЕ ЈОДНОГ КУПАТИЛА У ЛИПИКУ траје без престанка, и то, са фришким пуњењем; добити се може код **Л. Едешкутија** ц. краљ. и краљ. срп. дворског набављача минералних вода у Пешти и у свима трговинама спецераја и минералних вода Аустро-Угарске. 5—5

Беч, 1873. колајна за заслуге	Будапешта 1885. велика поч. диплома.	Загреб 1891. велика поч. диплома
Осек 1889. поч. диплома.	Н. Паланка 1887. златна колајна	Поч. диплома у Лондону 1878.

ЈОСИФ ЧИК

цар. и кр. искључ. привил.

ПРВА СРЕМСКА ПОРТЛАНД-ЦЕМЕНТА И ХИДРАУЛ. КРЕЧА ТВОРНИЦА У БЕОЧИНУ.

ЦЕНТРАЛНИ БИРО И СТОВАРИШТЕ:

Будимпешта V., Rudolfsquai 8.

препоручује пошт. грађевинарима и архитектима, предузимачима, поседницима, председницима политичких и црквено општинских и осталој пошт. публици своје сопствене производе од

ПОРТЛАНД-ЦЕМЕНТА И ХИДРАУЛИЧКОГ КРЕЧА

који се увек у подједнакој изврсној каквоћи

15 лиферује. 22—38

Ценовници и објашњења шаљу се радо на захтевање.

Париз 1876. бронзана колајна	Кечкемет 1872. сребрна колајна	Нови Сад 1875. златна колајна	Сегедин 1878. колајна за заслуге	Трст 1883. златна колајна

ДР. ЛЕМАНА ПОМАДА ЗА ЛИЦЕ

најбоље средство противу бубуљица на лицу и оспе на кожи. I тегла стаје 50 новч.

ДР. ЛЕМАНА ВОДА, за прање лица и тела произваћа фини тен. I. боца стаје 50 новч.

ДР. ЛЕМАНОВ САПУН за лице. Најбољи сапун за лице. 1. комад стаје 50 новчића.

ДР. ЛЕМАНОВ МАСТАН ПРАШАК **(Fettpuder)** за лице. I. блехана кутија стаје 80 новч. I. кутија од хартије 50 новч.

Права роба добија се само, ако је са горњим знаком; тегла боца или кутија снабдевена са главнога стоваришта

АЛЕКСАНДРА ПЛ. КОВАЧА

259 3—4 апотекара у В. Бечкереку.

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Приповната предионица од много година **Extra-hardwater-Qualitäten Abram Crompton, Travis Milne Crompton,** стављају овим на знање својим муштеријама и позивају их да се од куповања памука чувају који је онако пакован као и њихов а означен са етикетама кривотвореним. Уједно се овим примећује, да су исти готови и **награду од**

200 (две стотине) форината

исплатити оном, који им кривотворитеља њиховог паковања и њихови етикета именује, како би се исти на одговорност и осуду пред суд повући могао.

Саопштења у том погледу нека се управљају на

A. & A. Crompton & Co. limited, Shaw, near Oldham, England

Herren **Leopold Rosenzweig & Söhne,** Wien, I. Gonzagagasse 16.

или на

Hr. **Dr. Emil Links,** Hof- u. Gerichtsadvocat, Wien, I., Hohenstaufengasse 2.

262 4 13

За уређивање одговара **ђорђе Бакаловић.**

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.